

державної фіскальної служби, які уповноважені здійснювати заходи щодо забезпечення погашення податкового боргу в межах їх повноважень, а також державні виконавці в межах своїх повноважень. Стягнення податкового боргу за виконавчими написами нотаріусів не дозволяється.

Державна фіскальна служба України є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів, і який реалізує державну податкову політику, державну політику у сфері державної митної справи, державну політику з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, державну політику у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування податкового, митного законодавства, а також законодавства з питань сплати єдиного внеску.

Основними завданнями Державної фіскальної служби є:

1) реалізація державної податкової політики та політики у сфері державної митної справи, державної політики у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування податкового, митного законодавства, здійснення в межах повноважень, передбачених законом, контролю за надходженням до бюджетів та державних цільових фондів податків і зборів, митних та інших платежів, державної політики у сфері контролю за виробництвом та обігом спирту, алкогольних напоїв і тютюнових виробів, державної політики з адміністрування єдиного внеску, а також боротьби з правопорушеннями під час застосування законодавства з питань сплати єдиного внеску, державної політики у сфері контролю за своєчасністю здійснення розрахунків в іноземній валюті в установленій законом строк, дотриманням порядку проведення готівкових розрахунків за товари (послуги), а також за наявністю ліцензій на провадження видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню відповідно до закону, торгових патентів;

2) внесення на розгляд Міністра фінансів пропозицій щодо забезпечення формування:

- державної податкової політики;
- державної політики у сфері державної митної справи;

- державної політики у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування податкового, митного законодавства, здійснення контролю за надходженням до бюджетів та державних цільових фондів податків і зборів, митних та інших платежів;

- державної політики у сфері контролю за виробництвом та обігом спирту, алкогольних напоїв і тютюнових виробів;

- державної політики з адміністрування єдиного внеску, а також боротьби з правопорушеннями під час застосування законодавства з питань сплати єдиного внеску;

- державної політики у сфері контролю за своєчасністю здійснення розрахунків в іноземній валюті в установленій законом строк, дотриманням порядку проведення готівкових розрахунків за товари (послуги), а також за наявністю ліцензій на провадження видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню відповідно до закону, торгових патентів [2].

Діяльність контролюючих органів передбачає необхідність налагодження тісної взаємодії з іншими державними службами, функціонування яких може бути пов'язане з оподаткуванням або може створювати інформаційні передумови для оподаткування, попередження незаконних дій платників, встановлення обставин і змісту податкових правопорушень, реалізації перевірочних заходів тощо.

Література:

1. Податковий кодекс України // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Крисоватий А.І. Податкова система: Навч. Посіб. / А.І. Крисоватий, О.М. Десятнюк.- Тернопіль : Карт-бланш, 2013. – 332 с.

ПОМИЛКИ ТА ШАХРАЙСТВО В АУДИТІ

ГОРБАЧОВ С. І.

Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка

Науковий керівник – к.е.н, доцент

Гіржева О. М.

У процесі виробництва на всіх стадіях і циклах ділової активності працівники підприємства (навмисне чи не навмисне) можуть вдаватися до перекручень і фальсифікації. У результаті таких дій підприємства можуть зазнати великих матеріальних і моральних втрат, і одним із основних завдань аудиту є виявлення помилок і фактів шахрайства, а також вжиття необхідних заходів щодо попередження можливих втрат підприємства.

Для ефективності роботи з виявлення й усунення помилок і зловживань був розроблений і затверджений МСА № 240 «Відповідальність аудитора і розгляд шахрайства та помилки під час аудиторської перевірки фінансових звітів» Комітетом з міжнародної аудиторської практики та Інструкція «Відповідальність аудиторів у зв'язку зі

зловживаннями, іншими аномаліями та помилками». Метою МСА № 240 є встановлення положень і надання рекомендацій щодо відповідальності аудитора за розгляд шахрайства та помилки під час аудиту фінансових звітів.

Метою цього нормативу є «зобов'язання правильного тлумачення і використання термінів «шахрайство» і «помилка» з позицій підготовки аудиторського висновку, визначення ризику аудиту і впливу шахрайства та помилок на достовірність фінансової звітності клієнта».

Відповідно до цих документів, розробок вітчизняних учених і діючої практики помилки, шахрайство, фальсифікації можна класифікувати таким чином:

- **шахрайство** стосується навмисного неправильного показу фінансової інформації одним або кількома посадовими особами із складу керівництва і службовців підприємства. Шахрайство може здійснюватися шляхом маніпуляцій, фальсифікацій і змін записів на рахунках бухгалтерського обліку в облікових реєстрах або документах; навмисного неправильного віднесення до активів різних статей; знищення або пропуску записів операцій або документів; відображення операцій без розкриття їх змісту; підготовка і використання в обліку фальсифікованих первинних документів;

- **помилка** стосується ненавмисних порушень у відображенні фінансової інформації, які виникають у результаті арифметичних, граматичних або інших помилок у записах облікових даних; ненавмисного пропуску або неправильного уявлення про окремі факти; неправильного відображення лічильних пристроїв; різних відхилень від правил контролю за діяльністю службових осіб.

Відповідальність за складання фінансової звітності підприємства, включаючи і відповідальність за попередження та виявлення фактів шахрайства та помилок, покладається на керівництво підприємства.

Аудитор відповідає за аудиторський висновок про фінансову звітність підприємства, але він не відповідає за виявлення абсолютно всіх фактів шахрайства і помилок, що можуть істотно вплинути на достовірність фінансової звітності підприємства. Аудитор матеріально відповідає (в межах умов укладеного договору) за порушення, пов'язані з невідповідним виконанням ним своїх обов'язків, що стали причиною матеріальних збитків клієнта.

У разі виявлення фактів помилок та шахрайства аудитор повинен обов'язково повідомити про це керівництву підприємства, навіть якщо він лише припускає, що помилки чи

факти шахрайства можуть існувати або ефект від них неістотний і не впливає на фінансову звітність підприємства.

В обов'язки аудитора не входить повідомлення про знайдені ним порушення ані фізичних, ані юридичних осіб, крім керівництва або власників підприємства. Сторонні користувачі фінансової звітності підприємства мають право вимагати інформацію про результати проведеного аудиту тільки від керівництва або власників підприємства.

Виявлені випадки фактів шахрайства та значних помилок мають бути доведеними. Якщо аудитор має сумніви щодо непричетності керівництва підприємства до виявлених порушень, аудитору необхідно порадитись з юристом щодо застосування відповідних законодавчих процедур.

Причиною неефективності аудиту у виявленні випадків шахрайства часто буває відсутність професійного скептицизму.

У західних країнах існують «золоті правила» аудиторів щодо виявлення шахрайства:

1. Намагатись з'ясувати причину відхилень.
2. Не слід питанню довіри до людей розглядати тільки в залежності від їхнього становища в суспільстві.
3. Не припускати думки, що шахрайство неможливе на цьому підприємстві.
4. Відчувати особисту відповідальність за виявлення шахрайства.
5. При виявленні потенційних проблем посилити контроль з метою зниження ризику.
6. Знати ситуації, що супроводжуються значним ризиком шахрайства, та їх ознаки.

Аналізуючи визначення, які пропонують вчені та практики-дослідники, слід зазначити, що, більшість із них під шахрайством розуміють «навмисно неправильне відображення і представлення даних обліку і звітності службовими особами та керівництвом підприємства». Згідно з міркуваннями більшості дослідників, шахрайство полягає в маніпуляціях обліковими записами і фальсифікації первинних документів, реєстрів обліку і звітності, навмисних змінах записів у обліку, що перекручують сутність фінансових і господарських операцій з метою порушення українського законодавства та прийнятої на підприємстві облікової політики, навмисного відображення неправильної оцінки активів і застосування неправильних методів їх списання та пропуску або приховання результатів діяльності, незаконного отримання в особисту власність грошово-матеріальних цінностей. Під помилкою, в основному, розуміють ненавмисне перекручення фінансової інформації внаслідок арифметичних чи логічних помилок в облікових записах і

розрахунках, недогляду в дотриманні повноти обліку, неправильного представлення в обліку фактів господарської діяльності, наявності майна, вимог і зобов'язань [2].

Узагальнюючи все сказане, пропонується під шахрайством розуміти навмисно неправильне відображення господарських операцій та подання на цій основі заздалегідь перекрученої, недостовірної звітної інформації її користувачам. Під помилкою пропонується розуміти ненавмисне перекручення фінансової інформації в результаті арифметичних чи логічних помилок в облікових записах і групуваннях, недогляду в повноті обліку чи неправильного подання фактів господарської діяльності.

Отже, можна зробити висновок про те, що на даний момент в аудиті не існує єдиних поглядів щодо тонкостей у виділенні критеріїв розмежування понять «шахрайство» та «помилка». Тому виникає необхідність у подальших теоретичних та практичних розробках в удосконаленні понятійного апарату в аудиті.

Література:

1. Савченко В. Я. Аудит : навч. посіб. / Савченко В. Я. – К. : КНЕУ, 2005. – 322 с.
2. Усач Б.Ф. Аудит : навч. посібн. / Усач Б. Ф. – К.: Знання-Прес, 2002.
3. Хом'як Р. Л. Організація та методика аудиту фінансової звітності суб'єктів господарювання [Електронний ресурс] / Хом'як Р.Л. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/PORTAL/natural/Vnulp/Logistyka/2008_623/37.pdf.
4. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: видання 2010 року, частина 1 / Ольховська О.Л., Селезньов О.В., Зеніна О. О. та ін. ; пер. з англ. – К. : МФБ, АПУ, 2010. – 842 с

СУТНІСТЬ ТА ПРОБЛЕМИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ У ВІТЧИЗНЯНИЙ АГРОПРОМИСЛОВИЙ КОМПЛЕКС

ГРУДИНА Ю. В.

Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка
Науковий керівник - к.е.н., викладач
Крутько М. А.

Інвестиції мають велике значення не тільки для майбутнього стану підприємств, а й для економіки країни в цілому. З їх допомогою здійснюється розширене відтворення основних

засобів як виробничого, так і невиробничого призначення, зміцнюється матеріально-технічна база суб'єктів господарювання, що дає змогу підприємствам збільшити обсяги виробництва продукції, поліпшити умови праці працівників. Від них залежать собівартість, асортимент, якість, новизна і конкурентоспроможність продукції.

Сучасний обсяг і рівень ефективності інвестицій залишаються вкрай недостатніми через наявність низки інших чинників, а саме: нестабільність політичної ситуації, специфіка правової діяльності, низька інвестиційна привабливість українського агропромислового комплексу для іноземних інвесторів, недостатній рівень розвитку ринкової інфраструктури та ін. [1].

Згідно до Закону України «Про інвестиційну діяльність», «Інвестиціями є всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект.

Такими цінностями можуть бути:

- кошти, цільові банківські вклади, паї, акції та інші цінні папери (крім векселів);
- рухоме та нерухоме майно (будинки, споруди, устаткування та інші матеріальні цінності);
- майнові права інтелектуальної власності;
- сукупність технічних, технологічних, комерційних та інших знань, оформлених у вигляді технічної документації, навиків та виробничого досвіду, необхідних для організації того чи іншого виду виробництва, але не запатентованих («ноу-хау»);
- права користування землею, водою, ресурсами, будинками, спорудами, обладнанням, а також інші майнові права;
- інші цінності [2].

Для інвесторів пріоритетними є галузі й підприємства, які мають високий інноваційний потенціал і можуть забезпечити приріст прибутку та підвищення рентабельності капіталу, що функціонує в процесі виробництва.

Найбільш пріоритетними і водночас прибутковими сферами інвестування агропромислового комплексу, зокрема й для іноземного капіталу, є:

- впровадження високопродуктивних технологій вирощування сільськогосподарських культур і утримання худоби й птиці;
- відновлення й модернізація на базі нових технологій підприємств переробної та харчової промисловості, яка також здійснює заготівлю, доробку, збереження зерна й іншої сільськогосподарської продукції;